

VÍM, CHCI SE DOZVĚDĚT, DOZVĚDĚL/A JSEM SE (V-D-CH / K-W-L)

Metodika obecná

Časový odhad	Lekce – 35 minut Sebehodnocení – 5 až 10 minut
Forma aktivity	Kombinace individuální a skupinové práce
Cílová dovednost	Vyhledání informací v textu dle zadaných kritérií, schopnost soustředěné práce s textem
Pomůcky	Papír s tabulkou V-CH-D nebo sešit, nakopírovaný text/text z učebnice
Použité metody a strategie	V-CH-D
Úroveň	Specialista až mistr

Struktura lekce

Evokace

Na začátku hodiny prozradte žákům téma, rozdejte papíry s tabulkou V-CH-D a vybídněte je, aby do sloupce V (*Vím*) psali všechny informace, které o tématu ví či si myslí, že ví. Po uplynutí předem stanoveného času žáky vybídněte, aby své znalosti sdíleli se spolužáky, případně si od spolužáka informace, kterým věří, do svého sloupce doplnili. Současně doplňuje každý žák do svého sloupce *Chci vědět* to, co jej o tématu zajímá, co dalšího by se z textu chtěl dozvědět nebo co potřebuje dovysvětlit. Dbejte na zapsání alespoň jedné otázky u každého žáka. Pokud mají žáci problém s formulací, názorně jim ukažte (modelujte), jak takovou otázku vytvořit, a zapisujte ji do sdílené tabulky na tabuli.

Poté můžete ještě společně sdílet informace do jednoho sloupce na tabuli. V této fázi pouze informace zapisujete, a pokud některé zapisované informace ve sloupci *Vím* zpochybňují ostatní žáci, zapisujte po dohodě se třídou k informaci otazník.

VÍM, CHCI SE DOZVĚDĚT, DOZVĚDĚL/A JSEM SE (V-D-CH / K-W-L)

Uvědomění si významu

Následuje společné či samostatné čtení textu. Žáci si doplňují nové informace do sloupce *Dozvěděl/a jsem se*, popřípadě si označují informace ze svého sloupce *Vím* jako platné (potvrzené), či neplatné (vyvrácené). Hledají rovněž odpověď na svou otázku (odpovědi na své otázky).

Reflexe

Na závěr může proběhnout společné sdílení a diskuze o zjištěných informacích, o nevyřešených otázkách apod.

Sebehodnocení

Na konci hodiny ponechte žákům prostor pro sebe/hodnocení. To může provádět žák samostatně nebo dle možností žáci navzájem. Role učitele spočívá ve stanovení kritérií hodnocení (na co se má žák při sebe/hodnocení zaměřit) a ve vysvětlení rozdílů mezi jednotlivými úrovněmi zvládnutí. Kritéria můžete mít připravená v podobě tabulky nebo je můžete klást ve formě otázek, aby mohli žáci reflektovat proběhnuvší aktivitu nebo svůj konkrétní výstup – tabulku, obrázek, graf apod.

Popis jednotlivých metod

V-CH-D (vím – chci se dozvědět – dozvěděl/a jsem se)

Tato metoda v sobě obsahuje všechny tři části E-U-R, a je tedy komplexním přístupem ke zpracování textu. Práce s touto metodou je vhodná spíše pro odborný text, ale její použití je možné i na text beletristický.

Žáci pracují zčásti samostatně, zároveň sdílejí své postřehy se spolužáky a podle potřeby i s celou třídou. V první části se žáci samostatně zamyslí nad tím, co o tématu textu (lekce) již vědí (nebo si myslí, že vědí), a vyplní první sloupec tabulky (VÍM). Své zápisy vzájemně sdílejí (ve dvojicích, skupině či celé třídě) a mohou první sloupec doplnit informacemi od spolužáků.

Poté přichází druhá fáze této metody, a to formulace otázek o tom, co chce žák vědět, co ho zajímá (CHCI VĚDĚT). Po přečtení textu by žáci měli do posledního sloupce zapsat odpovědi na své otázky (pokud je v textu najdou) a zároveň informace, které jsou pro ně nové (DOZVĚDĚL/A JSEM SE). Nezodpovězené otázky mohou posloužit pro samostudium, popř. pro práci s jinými zdroji (texty, internetem, ...). Více informací o této metodě můžete najít také pod zkratkou K-W-L (know – want to know – learn).

VÍM, CHCI SE DOZVĚDĚT, DOZVĚDĚL/A JSEM SE (V-D-CH / K-W-L)

Jak může zápis do tabulky V-CH-D vypadat:

Tabulka V-CH-D na téma LÝKOŽROUT

Vím	Chci vědět	Dozvěděl/a jsem se
<ul style="list-style-type: none">– Malý brouk– Živí se smrkem.– Přemnožený	<ul style="list-style-type: none">– Jak se množí?– Je lýkožrout někomu prospěšný?– ...	<ul style="list-style-type: none">– Říká se mu také kůrovec.– Je potravou pro brouka pestrokrovečníka.– ...

Příklady textů k metodice

Kterýkoliv text k odbornému tématu z předmětů napříč 1. a 2. i 3. stupněm (přírodopis, prvouka, vlastivěda, zeměpis, občanská výchova aj.).